

VLAAMSCHE WACHT, Vlaamse militaire formatie tijdens de Tweede Wereldoorlog, bestaande uit Vlaamse officieren, ex-officieren van het Belgisch leger, en Vlaamse soldaten, leden van het Verbond van Vlaamse Oudstrijders (VOS). Tot de oprichting ervan werd besloten in mei 1941. Duitse bronnen wijzen op een Duits initiatief.

De Vlaamsche Wacht werd opgericht, toen met het oog op de aanstaande aanval op de Sovjetunie talrijke bezettingstroepen België moesten verlaten. Voor mei-juni 1941 waren dat samen 14 Landes-schützenbataljons. Om in die lacune te voorzien zocht de bezetter vervanging in wat hij noemde Landeseigene Kräfte zum Wacheinsatz. VOS-kringen wijzen voor de oprichting van de formatie naar een akkoord met de secretarissen-generaal om een onafhankelijke formatie op te richten, die uiteindelijk een Vlaamse Rijkswacht zou worden of de Rijkswacht zou vernederlandsen. Pas toen de oprichting slaagde, aldus die bronnen, nam de bezetter de formatie in handen.

Wat er ook van zij, het VOS begon onder leiding van Karel de Feyter en Germain Lefever de wer-ving. Het weekblad VOS begroette de Vlaamsche Wacht als „een korps... dat uitsluitend met waak-diensten, in het belang van de Vlaamsche Volks-gemeenschap, zal worden belast” en hoopte : „als die ordédiensten (gendarmerie en politie) met Vlaamsche Wachters zullen gestoffeerd zijn, dan zullen van de gendarmerie en de groote politie-korpsen werkelijk instellingen in den dienst van -

en niet tegen - de volksgemeenschap worden gemaakt". Toch kwam vrij spoedig ongenoegen tot uiting, wat o.a. bleek uit een brief van Jeroom Leuridan in november 1941 aan het VOS-hoofdbestuur, waarin hij schreef dat er een groeiende ontevredenheid in „onze” Vlaamsche Wacht aan de dag kwam als gevolg van de verduitsingspogingen.

De eerste wachtafdeling, 800 man sterk, werd in juni-juli 1941 opgeleid te Maria-ter-Heide. Het officierenkader bestond uit Vlaamse officieren van het Belgisch leger, voor het merendeel leden van de Luitenant de Winde-kring. Bij hun indiensttreding namen de Wachters „de verplichting op... waakdiensten onder de Deutsche Weermacht en in verbinding met haar te vervullen op het grondgebied van België en Noord-Frankrijk”.

De tweede afdeling volgde spoedig. In 1942 kwam de derde, gevolgd door de vierde, terwijl in 1943 een verbindingsstaf te Brussel opgericht werd. In 1944 omvatten de vier afdelingen, resp. gekazerneerd te Gent, te Antwerpen (met 1 compagnie te Maaseik), Brugge (met 1 compagnie te Kortrijk) en te Brussel (met compagnieën te Brussel, Leuven en Hasselt), 2.500 man.

In juli 1944 legde de Vlaamsche Wacht de eed op Hitler af. Bij de bevrijding trok de Vlaamsche Wacht naar Duitsland, waar de resten grotendeels in de Langemarck-divisie (z. Oostfronters) opgenomen werden. Een aantal Wachters voegden zich bij de Vlaamsche Wachtbrigade-Flakbrigade of werden arbeiders. Tijdens de repressie werden K. de Feyter en G. Lefever ter dood veroordeeld, vooral vanwege de Vlaamsche Wacht. De Feyter werd geëxecuteerd.

LITERATUUR: *De Vlaamsche Wacht* (tijdschrift); - *De Vlaamsche Wacht*, in *VOS* (29 juni 1941); - *Wat is de Vlaamsche Wacht? Een bezoek aan het kamp van Maria-ter-Heide*, in *Volk en Staat* (9 juli 1941); - *Vlaamsche Wachter met militaire eer te Merksem begraven*, in *Volk en Staat* (11 juli 1941); - Archieven van het Navorsings- en Studiecentrum voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog.

WILLEM C.M. MEYERS